

Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 березня 2021 року «Про Стратегію воєнної безпеки України»: Указ Президента України від 25 берез. 2021 р. № 121/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1212021-37661>.

4. Промова Президента України Володимира Зеленського перед Конгресом США. 16 березня 2022 р. URL: <https://www.president.gov.ua/news/promova-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-pered-ko-73609>.

5. ASTM International (American Society for Testing and Materials). Access mode: URL: <https://www.astm.org>.

6. American Polygraph Association (APA). Access mode: URL: <https://www.polygraph.org>.

Капуста Крістіна Андріївна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
ННІ № 1 Національної академії внутрішніх
справ

Науковий керівник: доцент кафедри
кримінального права Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних наук
Симоненко Н. О.

ДОВЕДЕННЯ ДО САМОГУБСТВА

Самогубство є гострою соціальною проблемою у світі. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я щорічно близько 800 000 осіб у світі закінчують життя самогубством. Самогубства є другою провідною причиною смерті серед молодих людей віком 15–29 років. На країни з низьким і середнім рівнем доходу припадає 78 % самогубств в світі. Що ж до способів, то у глобальних масштабах для вчинення самогубства найчастіше використовуються пестициди, підвищення і вогнепальну зброю.

Говорячи про причини, в першу чергу, самогубство зазвичай пов'язане із депресією і розладами, викликаними вживанням алкоголю, а також у моменти кризи, коли втрачається здатність долати стресові ситуації в житті, такі як фінансові проблеми, розрив відносин або хронічний біль і хвороба. Крім того, суїцидальна поведінка багато в чому асоціюється з конфліктами, стихійними лихами, насильством, зловживанням або втратами, а також почуттям ізоляції. Показники самогубств також високі серед найбільш уразливих груп, які піддаються дискримінації, наприклад, біженці і мігранти, корінне населення, особи з нетрадиційною сексуальною орієнтацією, а також ув'язнені.

Кожна з наведених підстав є складною проблемою, якою займаються фахівці з психології та психіатрії. Ми пропонуємо звернути увагу на самогубство, вчинене через насильство, що у кримінальному праві визначено як доведення до самогубства.

Доведення до самогубства – діяння, що має високу суспільну небезпеку, оскільки тягне за собою суспільні, психічні та біологічні наслідки. Варто відмітити, що у даному випадку перевагу мають активні дії суб'єкта, оскільки, відповідно до ст. 120 КК України самогубство особи має бути наслідком жорстокого з нею поводження, шантажу, примусу до протиправних дій або систематичного приниження її людської гідності.

Про активність дій свідчить і тлумачення даної норми у Постанові Пленуму ВСУ «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи» де зазначено, що доведення особи до самогубства або до замаху на самогубство настає за умови, що потерпілий вчинив відповідні дії внаслідок жорстокого поводження з ним, шантажу, примушування до вчинення протиправних дій або систематичного приниження його людської гідності винним. Пленум звертає увагу на те, що під жорстоким поводженням слід розуміти безжалісні, грубі діяння, які завдають потерпілому фізичних чи психічних страждань таких як мордування, систематичне заподіяння тілесних ушкоджень чи побоїв, позбавлення їжі, води, одягу, житла тощо. Щодо систематичного приниження людської гідності, ним є тривале принизливе ставлення до потерпілого у вигляді постійних образ, глумління над ним тощо.

Відповідно до даних Єдиного державного реєстру судових рішень за останні п'ять років в Україні було розглянуто 33 кримінальні провадження за статтею 120 КК України, з них винесено 4 вироки. Варто зазначити, що значна кількість кримінальних проваджень, відкритих правоохоронними органами навіть не доходить до суду. Причинами низького показника розкриття злочинів даного виду переважно є відсутність доказів, складу кримінального провадження.

Проблема дедалі поглиблюватиметься, оскільки на сьогодні з'явилися і інші, не передбачені кримінальною нормою способи доведення до самогубства, серед яких створення «груп смерті» у соціальних мережах Інтернет, діяльність яких спрямована на доведення до самогубства осіб віком 12–18 років. За даними департаменту комунікації Національної поліції України, кіберполіція виявила 926 груп «самогубств», з яких уже 600 заблоковано. У зв'язку з діяльністю даних спільнот було відкрито 35 кримінальних проваджень, а також встановлено 4 факти суїциду.

Особливістю даних кримінальних правопорушень є:

- 1) відсутність реального контакту представника спільноти з потерпілим;
- 2) переважна неможливість встановити особу правопорушника;
- 3) відсутність у кримінально-правовій нормі положень, що конкретизують визначення таких дій злочинними, а саме такими, що доводять до самогубства. З цього випливає необхідність розширення кримінально-караних способів доведення до самогубства.

По-перше, це дає можливість уникнути прогалин та колізій у законодавстві, і, по-друге, підвищити рівень безпеки та захищеності громадян у державі.

Таким чином, слід зробити висновок, що самогубство, а особливо доведення до самогубства, потребує уваги як на всесвітньому так і на національному рівні. Проблемою правового регулювання даного питання є відсутність у нормах положень, здатних вирішити актуальні проблеми, що, як наслідок, породжує необхідність внесення відповідних змін до таких норм.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України: закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
2. Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи: постанова Пленуму Верховного Суду України від 07.02.2003 № 2. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-03>.
3. Кіберполіція виявила 926 груп «самогубств», з яких уже 600 заблоковано. URL: <http://www.npu.gov.ua/uk/publish/article/2157086>.

Кваша Крістіна Анатоліївна,

слухач магістратури ННІ № 1 Національної академії внутрішніх справ

ЗАСТОСУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ З ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Право, як таке, є багатогранною категорією, яка має як свої як суб'єктивні, так і об'єктивні ознаки. Основоположні принципи, приміром такі, як законність та верховенства права є базовими не лише у нормотворчій діяльності, а й інших сферах суспільного життя як національного, так і міжнародного рівня. Традиційно їх прийнято розглядати у сукупності з принципами ООН, та тими функціями, які виконує міжнародне співтовариство. При цьому, слід додати, що права та свободи людини і громадянина не є сталою категорією та трансформуються відповідно до динамічності суспільних відносин, набуваючи нових видів та форм своєї сутності.